

Els crims de la Pobla de Ferran de l'any 1928*

RESUM

Estudi i anàlisi de les notícies de premsa aparegudes sobre un dels fets més sanguinaris de la crònica negra del país. El 1928 a la Pobla de Ferran Josep Marimón va assassinar a sang freda deu infants

RESUMEN

Estudio y análisis de las noticias aparecidas en la prensa con motivo de uno de los hechos más sanguinarios de la crónica negra del país. El año 1928, en la Pobla de Ferran, Josep Marimon asesinó a sangre fría a diez menores.

ABSTRACT

Study and analysis of press reports appeared about one of the bloodiest events of the black chronicle of the country. In 1928 in la Pobla de Ferran, Josep Marimón assassinated ten children with sang-froid.

.....

Jordi Creus Verni

(Lleida, 1970)

Llicenciat en Geografia i Història, especialitzat en Història moderna i contemporània i Postgrau sobre Interpretació del segle XX. Té en premsa l'estudi «L'impacte demogràfic, social i etnològic de la immigració a Tàrrrega (1874-1930)». Col·laborador de la revista *Urtx*, de Tàrrrega, ciutat on resideix.

Els crims de la Pobla de Ferran de l'any 1928*

Jordi Creus Verni. *jordicreus70@yahoo.es

Paraules clau: Passanant, Josep Marimón, criminalitat, Sometent, Guàrdia Civil

Introducció

El maig de 1928, uns terribles assassinats sobresaltaren i atemoriren els habitants de la Conca de Barberà, el seu ressò i la seva repercussió traspassà els límits de l'entorn rural on s'esdevingueren. En dues hores, Josep Marimón, de la Pobla de Ferran, va matar deu persones dels quaranta i escaig habitants que hi havia.

Passanant, dins la Baixa Segarra, és a l'extrem nord-oriental de la comarca de la Conca de Barberà, entre els barrancs de la Glorieta i de Forès, on s'engloben els nuclis de Passanant, Belltall, Glorieta, la Sala de Comalats, el Fonoll i la Pobla de Ferran¹. La Pobla (705 m) és un dels pobles veïns de Passanant, es troba a 1 km de distància i s'hi comunica per un camí. Els fets foren considerats de màxima gravetat per les autoritats judicials i les forces de seguretat del moment, així com una amenaça i un perill imminent per a la societat, en relació amb el perfil de l'autor dels crims (un dement, o alienat mental, segons interpretacions), el nombre de víctimes (deu en el còmput final, ja que de les tres persones que resultaren greument ferides, una va morir poc temps després) i la naturalesa d'aquestes víctimes (la majoria eren nens que no arribaven als dotze anys).

El llogarret de la Pobla s'omplí de persones de procedències diverses atretes per l'aterrador crim, portats per una morbosa curiositat de conèixer els fets de primera mà, i de gent que hi anà sols per donar el condol i suport als familiars de les víctimes, els quals eren força coneguts a la contrada. Des de periodistes i fotògrafs de publicacions i periòdics propers: *Crònica Targarina*, *Aires de la Conca*, *Diari de Reus*, *El País de Lérida*, fins a corresponsals de publicacions i diaris de més prestigi i tiratge a escala estatal (*La Vanguardia*, de Barcelona, *El Heraldo de Tortosa*, *l'ABC*, *El Imparcial* i *El Heraldo* de Madrid, entre altres)², hi arribaren disposats a realitzar la crònica i el seguiment dels fets. Àdhuc la premsa internacional se'n va fer ressò (*The Argus* de Melbourne, Austràlia, i *The Times*, d'Anglaterra, etc.)³.

Un cop coneguda la transcendència de l'assumpte, l'alcalde de Passanant informà dels fets a Montblanc, cap de jurisdicció, i en poc temps es tocà a sometent a Solivella, Belltall, Forès, Blancafort, Rocallaura, Santa Coloma de Queralt i altres poblacions, que s'agruparen per realitzar les tasques de recerca i persecució del criminal. S'hi reuniren un total aproximat de 300 components. La Guàrdia Civil hi envià una companyia sencera, la de Montblanc, fins i tot el jutge instructor de la causa, el fiscal de l'Audiència de Tarragona i el capità de la Guàrdia Civil de Reus arribaren en persona per fer un seguiment els fets de més a prop.

L'autor dels crims i la seva família

Josep Marimón i Carles, de 26 anys, nat a la Pobla de Ferran, conegut amb el renom de Josep de ca l'Hostaler.

Els seus pares eren Josep Marimón Roca, de 56 anys en el moment dels fets, i Maria Carles Roset, de 52 anys. El primer era natural de la Pobla i la segona, de Passanant. Es casaren l'any 1898 a l'església de Sant Jaume Apòstol de Passanant. Tingueren cinc fills: Manel (1899), Josep (1902), Rosa (1904) –casada l'any 1924 a Passanant–, Joan (1908) i Dolors (1910)⁴. Ells foren els més perjudicats, indirectament, per tot l'assumpte.

El pare i el germà gran de Josep Marimón es mostraren molt afectats anímicament i patiren una forta depressió en els moments posteriors als fets, fins al punt de necessitar atencions mèdiques. En les declaracions que donaren als responsables judicials i a la premsa, sempre respongueren el mateix: que no varen saber en cap moment les intencions d'en Josep i que els va afectar terriblement. El pare, d'ençà que succeïren els crims, no sortí de casa ni un instant, només hagué de sortir el diumenge 27 de maig per anar al cementiri de Passanant i la Pobla, requerit per les autoritats, per tal d'identificar el cadàver del seu fill, trobat i abatut poques hores abans⁵.

El germà petit, en un intent que semblà conciliador, ajudà en les tasques de cerca al grup de sometents, aportant, el dissabte 26 de maig, un gos propietat del seu germà amb la intenció que fos capaç de seguir el rastre del seu propietari i d'aquesta manera, poder-lo capturar. L'aportació, tot i que fou utilitzada, resultà infructífera.

Segons *El Día de Cuenca* del 30 de maig, la situació familiar esdevingué crítica a causa de l'enuig en alça, a mesura que es retardava la captura del fugitiu, dels veïns i familiars dels morts. És de suposar la pressió que hagueren de patir els familiars d'en Marimón, que els empenyé a emigrar de la Pobla de Ferran un cop tot acabà.

Les víctimes

-Carme, Ramona i Josep Rabadà Trilla, germans, de 3, 4 i 11 anys, respectivament. El més gran, en Josep, tornava de l'escola juntament amb dos nens més (Ramon Canela i Josep Torres Vilaró) quan es toparen amb en Marimón i aquest els «convidà» a anar a caçar colomins. Carme



Marimon en la seva època del servei militar.

Rabadà estava, per la seva curta edat, així com els germans Miquel i Salvador Torres Vilaró, a la Pobla de Ferran. A aquella hora, tots tres jugaven, sense cap temor, pels racons que el carrer del poble oferia com a amagatalls de jocs. Foren els primers que en Marimón assassinà. Afortunadament, una germana més petita es pogué salvar.

-Miquel, Salvador i Josep Torres Vilaró, germans, de 3, 5 i 8 anys, respectivament. Sembla ser que en Josep va veure, amagat, com en Marimón executava Ramon Canela i Josep Rabadà, i, pres pel pànic, en la fugida fou descobert per l'assassí, que no tingué cap mirament per disparar-li fins que caigué mort.

-Teresa Roca Marimón, de 4 anys, filla d'Antònia Marimón Roca, fou ferida de gravetat i morí posteriorment.

-Ramon Canela Aloi, de 6 anys, fill de Rosa Aloi Pons, de 45 anys.

-Francesca Canela Piquer, de 70 anys, àvia de Marina Roca Rull, la qual també fou víctima dels atacs d'en Marimón. Els enterraments tingueren lloc el diumenge 20, l'endemà de l'atrocitat. Constituïren una sentida representació de tristesa i emocions contingudes. El cementiri comú de la Pobla i Passanant restà ple de gent que vingué en senyal de condol. L'estret camí que comunica la Pobla i Passanant, pas obligat per accedir al cementiri, restà tan saturat, que els portadors dels nou petits taüts blancs dels infants i del taüt negre de la dona adulta tingueren seriosos problemes per avançar entre el dolor i la consternació que mostraven les persones allà congregades⁶.

-Rosa Aloi Pons, de 45 anys, mare del nen Ramon Canela, també mort, quedà greument ferida com a conseqüència de les ferides que Josep Marimón li ocasionà en el moment d'atacar-la a base de cops de destrat. El seu estat era summament delicat, fins al punt de no ser possible el seu trasllat a un hospital, com així havien fet amb les altres dues dones que també estaven en estat greu. Tal era la gravetat de les seves ferides, que Rosa Aloi morí pocs dies després, el dijous 24 de maig. Al dia següent, l'enterraren al cementiri comú de la Pobla i Passanant. L'acte constituí una sentida expressió de dol, amb la presència de totes les autoritats locals, el jutge fiscal de l'Audiència de Tarragona, el senyor Gómez del Campillo, el comandant de la Guàrdia Civil de Tarragona, Faustino López, i la resta de població.

Els supervivents

-Antònia Marimón Roca, de 28 anys, casada amb Joan Roca Canela i amb una filla, Teresa Roca, morta en els sagnants fets. Ingressà, per petició expressa de l'alcalde de Passanant, a l'hospital civil de Tarragona, amb lesions de summa gravetat i acompanyada pel seu marit. Tenia la galta esquerra materialment desfeta i la mà dreta destrossada com a conseqüència d'haver rebut un tret de perdigons. Des de l'hospital donà, tant a les autoritats encarregades del cas com als mitjans de comunicació que hi pogueren tenir accés, la seva versió dels fets, la qual constituí un testimoni de primera mà sobre els esdeveniments d'aquell fatídic dissabte de maig. El dimecres 30 de maig, constituït el jutjat a l'hospital, el fiscal de l'Audiència de Tarragona prengué declaració, de nou, a l'Antònia. En els següents dies, la seva salut millorà fins al punt de ser donada d'alta a finals de la primera setmana de juny⁷.

-Marina Roca Rull, de 20 anys, cosina de l'anterior i néta de Francesca Canela Piquer, víctima mortal en els assassinats. Pretesa per Josep Marimón durant un període de temps, el rebutjà i menyspreà a causa de la malaltia i la deixadesa a la qual, segons ella, s'havia sotmès. Les autoritats judicials encarregades del cas estimaren la condició de premeditació en l'acció de Josep Marimón de voler matar-la, un cop acabà amb la vida dels nens. En el moment dels fets, Marina Roca rebé dos trets de canó a la cara i al tòrax que la deixaren malferida. La seva gravetat impedí el seu trasllat immediat, el qual tingué lloc el dimarts 23 –tres dies després dels crims, a causa d'una breu estabilitat observada dins la seva gravetat– a la Clínica del Pilar de Barcelona. Els dies posteriors al seu ingrés, el seu estat empitjorà considerablement, tant que l'equip mèdic que l'assistia patia per poder-la mantenir amb vida⁸. El Jutjat de la Concepció de Barcelona, secretaria del senyor Dalmau, que diligencià l'exhort del jutjat de Montblanc relacionat amb els crims, rebé declaració, el 18 de juny de 1928, de Marina Roca⁹. Com a conseqüència d'un empitjorament del seu estat de salut, s'optà per operar-la quirúrgicament, tal i com s'encarregà de difondre-ho el diari *La Vanguardia* de Barcelona, en les seves «Notas del Día», el diumenge 19 de juliol. Allí s'explica l'empitjorament i la posterior operació de Marina Roca, així com també s'informa que, en el supòsit de curar-se, la noia mantindria la cara desfigurada.

-Rosa Rull Carles i Rosa Rabadà Trilla, àvia i germana dels germans Rabadà, respectivament. En desconeixem els noms i les edats, i també si hi va haver algun tipus de testimoni per part de l'àvia; en qualsevol cas, és probable que la nena tingués una edat que no arribava als dos anys. Ambdues foren protagonistes importants d'aquesta història per trobar-se en el lloc dels



Familiars de les víctimes entrevistats per un periodista.

fets i sortir-ne indemnes. En el moment dels terribles atacs, l'àvia estava al càrrec de la seva néta. Possiblement va veure o, tal volta, va intuir el que Marimón havia fet als seus altres néts. Fos com fos, aquesta dona es pogué amagar enduent-se la seva néta petita. Així salvà la pròpia vida i també la de l'únic infant que restà a la Pobla de Ferran.

Els habitants

-Josep Tomàs Briansó, de la Pobla de Ferran, treballà amb Josep Marimón dos anys al mateix mas, abans que aquest anés al servei militar. En les declaracions que realitzà als periodistes que cobrien la notícia, digué que mai advertí d'en Marimón cap senyal que indiqués que tingués trastornat el seny¹⁰. També comentà, que quan aquest tornà del servei militar, se li digué de tornar a treballar a la mateixa casa, a la qual cosa respongué que no perquè tenia malament la columna vertebral¹¹. Des d'aleshores, Josep Marimón no retornà al camp i únicament es dedicava a ajudar a preparar el menjar per als seus familiars que treballaven en la pagesia.

-El senyor Laporta, metge titular de Passanant, en ser interrogat sobre Josep Marimón, declarà que no podia contestar concretament, però que fins al moment del crim, «ningú del poble – i menys que ningú, jo– podia suposar que Marimón estigués boig. No existeix tampoc la possibilitat que sigui un degenerat hereditari, ja que en els seus avantpassats no s'hi localitzà cap cas». A més, afegí: «Però la monstruositat de la seva conducta últimament m'indueix a suposar que es tracta d'un cas de folia motivada per la melangia que produí en el seu ànim la malaltia i que, obsessionat, destrossà el seu sistema nerviós». Acaba el seu testimoni als mitjans de comunicació, possiblement atret per la dificultat mèdica del cas, manifestant explícitament: «Seria molt convenient poder-lo capturar viu per fer un estudi fonamentat d'aquest cas patològic»¹².

-Ramon Rabadà Bagardí: avi dels tres germans Rabadà assassinats, propietari de la pallissa que hi havia prop de la Pobla on se'n trobaren els cossos.

-Ramon Roca Canela: fill de Francesca Canela, víctima d'en Marimón i pare dels bessons Ramon i Marina Roca Rull, aquesta última greument ferida per en Marimón. Era el propietari de la pallissa que hi havia a l'entrada de la població, lloc on l'assassí hi amagà tres cossos més.

-Josep Canela Carles: la seva dona, Rosa Aloi, i el seu fill, Ramon Canela Aloi, foren víctimes d'en Marimón.

-Manel Roca Tarragó: la seva dona, Francesca Canela, morí assassinada per en Marimón i la seva néta, Marina Roca, resultà greument ferida.

-Joan Roca Canela: perdé la mare, Francesca Canela. La seva neboda Marina Roca Rull i la seva dona, Antònia Marimón Roca, foren greument ferides.

-Antoni Torres Cirera i M. Vilaró, el primer havia enviadat per partida doble abans de casar-se amb M. Vilaró (no hem pogut trobar la seva acta matrimonial), perderen tres fills: Miquel, Salvador i Josep.

-Miquel Rabadà i C. Trilla, matrimoni, perderen dos fills i una filla: Ramon, Carme i Josep. Dins de la gravetat, solament els consolà no perdre la seva filla petita, custodiada i protegida per la seva àvia, que esdevingué l'únic infant supervivent.



Els habitants del poble (amb la torre al darrera).

Els sometents

-Josep Civit Tàrrega, cap del Sometent de Pira, la matinada del diumenge 27 de maig de 1928, amb un grup de sometents, quan participaven en la recerca del fugitiu Josep Marimón, s'adonaren que hi havia un home endormiscat i semiocult en un camp de blat a pocs quilòmetres de Passanant, era el mateix Marimón. Josep Civit i els seus companys el vorejaren i aquest li cridà: «Si et mous ets home mort». Existeixen algunes versions sobre com va anar aquest encontre, que comentarem més endavant. El cas és que Civit disparà a la cara de Josep Marimón i li provocà la mort a l'acte. Aprovat per la superioritat, rebé un homenatge per part de la Junta de Classes del Sometent de la ciutat de Reus amb motiu dels bons serveis prestats en el cas Marimón¹³.

-Ramon Amorós i Jaume Tarrés, de Pira, i Isidre Bonet Gener, de Belltall, eren membres de la batuda del Sometent que localitzà i acabà amb el criminal.

-Jaume Tarrés Ramon, sometent habitant a Ciutadilla (Urgell), després de gairebé una setmana de buscar infructuosament Josep Marimón, fet que donà peu a un bon nombre de suposicions i falses alarmes, manifestà (la vesprada del dissabte, 26 de maig), haver vist, gairebé amb tota seguretat, un home amb les característiques físiques similars a les del fugitiu, rondant pels camps



Grup de sometents.

de Ciutadilla i rodalies. Aquest avís posà en alerta els perseguïdors de Marimón, els quals gairebé donaven per perdut el seu rastre, suposant que ja hauria pogut arribar a Barcelona o, fins i tot, a França.

La Guàrdia Civil

-Vicente Prandanos, sergent de la Guàrdia Civil de Montblanc, acompanyava el sometent que localitzà Josep Marimón.

-Miguel Pérez, Guàrdia Civil de Montblanc, juntament amb el sergent Prandanos, anava amb els sometents que mataren en Marimón.

-Arturo Torres, tinent de la Guàrdia Civil i cap del quarter de Montblanc, amb catorze guàrdies més, comandà el gruix més nombrós de sometents (vora 1.500 individus) que participaren en les jornades finals de les batudes de recerca d'en Marimón. Fou un dels primers que arribà al lloc on trobaren en Marimón i un dels pocs que presencià el que succeí en el moment de la captura.

-Faustino López Criado, comandant de la Guàrdia Civil de Reus, fou el que dirigí la batuda. Arribà al lloc dels fets poc després de sentir els trets dels sometents que avisaven de la troballa i que demanaven reforços urgents, en estar situat, en aquell moment, a poca distància d'on s'havia amagat en Marimón.

-Manuel Valle, capità cap de línia de la Guàrdia Civil, comandà, en les darreres jornades de les batudes d'en Marimón, a cinc-cents sometents, conjuntament amb set guàrdies més. Acompanyà el comandant Faustino López en l'escorcoll que el localitzà.

Les autoritats judicials

-José Diego Gómez del Campillo, fiscal de l'Audiència de Tarragona, mostrà una gran capacitat de reacció i fou un element molt actiu en les tasques jurídiques que possibilitaren el setge a Marimón i el seu posterior abatiment. Assistí a totes les diligències realitzades pel jutge instructor del sumari i fou qui pronuncià una conferència amb el comandant de la Guàrdia Civil de Tarragona, Faustino López Criado, d'on sortí la necessitat d'emprendre una batuda per aclarir si en Marimón havia fugit o si encara s'amagava per la zona, en la qual remarcà la urgència d'intensificar el setge per poder obtenir resultats positius que allunyessin el més aviat possible els falsos rumors que s'estaven escampant a tots els racons de la comarca.

-Joaquín Serrano, jutge del districte de Montblanc, conjuntament amb l'anterior, treballà activament en la instrucció de diligències pel crim, d'ençà que l'alcalde de Passanant comunicà la notícia el mateix dia dels fets.

-Màrius Pedrol, caporal del Sometent de Montblanc, viatjà a la Pobla acompanyat per altres sometents i per un dels metges forenses. Durant el trajecte avisaren els sometents de Pira i alertaren als de Sarral i Forès. Fou un dels pocs que sostingué des de bon començament, que el fugitiu estava ocult per la zona¹⁴.

-Lluís Ros Costa i Francesc Pedrol eren metges forenses de Montblanc. El primer s'encarregà de certificar la defunció de Josep Marimón.

La vida de Josep Marimón Carles

Va nèixer a la Pobla l'any 1902, en una família de propietaris agrícoles, amb respectables antecedents. Tot sembla indicar que, durant la seva infantesa, anava a l'escola de Passanant. De jove, treballà de pagès, com la resta dels seus familiars (pares i dos germans)¹⁵.

Fou cridat a realitzar el servei militar l'any 1921. Quan s'incorporà a la lleva, estava afectat per una tuberculosi, concretament a la zona de la columna, tot i que no sabem a quina edat la contragué. En la destinació de Barcelona, se li agreujà ostensiblement en l'estructura nerviosa de la columna vertebral i la medul·la, afecció tuberculosa que, en nominacions mèdiques, es coneix com a mal de Pott. El període militar sols li durà quatre mesos, allà va saber que patia una malaltia més greu del que suposava el primer diagnòstic conegut¹⁶, i li digueren que calia tractament, en un intent desesperat d'aturar els efectes devastadors que la malaltia li ocasionava.

Com a conseqüència de no millorar en el tractament prescrit, el següent pas fou la intervenció quirúrgica. En l'actualitat, la tuberculosi està gairebé eradicada i només és present en zones molt marginals i tercermundistes, però els avenços més notables en aquest camp no es donaren fins a la dècada dels cinquanta del segle XX. Anteriorment, era una malaltia terrible que provocava una elevada mortalitat, sobretot en àrees més deprimides i rurals.

La intervenció quirúrgica tingué lloc durant l'any 1923, però els resultats no foren els desitjats¹⁷. De resultes de complicacions en l'operació, Marimón quedà impedit de certs moviments, amb una lleugera coixesa permanent i un incòmode agarrotament de la part inferior del braç esquerre. Hagué de portar una cuirassa ortopèdica per a la zona de la columna. A més s'incrementà el dolor que ja patia anteriorment. Aquest resultat inesperat portà en Marimón a sumir-se en un estat de desesperació indissimulat, esmentant alguna vegada la possibilitat del suïcidi a algun dels seus convilatans de la Pobla¹⁸.

Hem comentat els seus intents amorosos i les peticions de casament vers la Marina Roca Rull, una jove de 20 anys en el moment dels fets, de la mateixa localitat i posteriorment víctima del mateix Marimón. Segons testimonis de la Pobla, Marina Roca el rebutjà diversos cops al·legant que feia servir la seva malaltia crònica i eva incapacitat com a excusa per al seu mandrós comportament.

La mala sort estrenyia la malmesa salut d'en Marimón, les estones que no estava afectat de dolors les passava estès damunt d'una manta o un matalàs sota la portalada de casa seva; tanta era l'estona que hi passava, que els veïns, alguna vegada, li retreien aquest tipus de comportament aparentment mandrós. Un cop, una veïna li retragué l'estar tot el dia «prenent el sol» damunt la màrfega sense fer res, a la qual cosa en Marimón respongué que aviat en aquell matalàs no s'hi estiraria mai més ningú¹⁹.

Segons els mateixos veïns, en Marimón sovint caçava, sobretot colomins, amb aquesta afecció va ensarronar als infants fins al punt de convertir-se en un parany mortal.

El targarí Jaume Aloi aporta, en un recull de llegendes històriques de l'Urgell realitzat pel filòleg Miquel Aguilar Montero (publicat en el número 19 de l'any 2006 de la revista *Urtx*, ps. 245-271) i a través d'un testimoni oral anònim, dades sobre els «fets del Marimón». A partir d'aquestes aportacions, tenim constància de les escapades d'en Marimón a Tàrraga i de les seves relacions sexuals o afectives, amb una barjaula. Les escapades varen ser freqüents, fins al punt que hom pensava en una veritable relació amorosa.

De la mateixa font, hem pogut saber que, un cop Josep Marimón cometé els crims i en trigar la seva captura, diversos veïns de Passanant i la Pobla cregueren que s'havia de fer justícia d'una manera o altra i no podien esperar. Varen anar a buscar la pobra infeliç a Tàrraga i l'apallissaren i l'amenaçaren de tal manera que la noia hagué de marxar de la ciutat per sempre. Després d'estar vuit dies desaparegut, s'estava a punt de convertir en una llegenda local, però de caire sinistre i aterrador, com un home del sac que esgarrifa els infants, protagonista d'una tonada musicada per atemorir la quitxalla: «No sortiu, no sortiu, que, si no, vindrà en Marimón».

Era l'advertència dirigida als nens i nenes de Passanant durant la recerca d'en Marimón i que perdurarà en la memòria. La frase passà de ser una advertència puntual a una frase feta generalitzada. Al final d'aquest article, transcrivim la lletra d'una cançó que descriu l'estat anímic general i que fou molt comú a la Conca de Barberà i Urgell. Aquesta lletra roman gravada en la memòria d'una testimoni, de noranta-dos anys d'edat i coetània dels fets, que hem entrevistat.

Més detalls sobre els crims, la fugida i la mort

Hi hagué dos testimonis que varen transcendir de manera contundent per l'escabrositat i el realisme dels detalls. Van ser els de les dues supervivents que quedaren greument ferides com a resultes dels trets disparats per en Marimón. Amb les seves aportacions es conegué tot el procés criminal que l'assassí va seguir en la seva festa de sang. L'altra part del procés fou deduït a partir de la investigació duta a terme pels agents i pèrits judicials.

El testimoni de Marina Roca Rull comença en el moment en què aquesta es troba amb Antònia Marimón, quan es disposava a anar a casa de la seva padrina, Francesca Canela. Per tant, coincideix en aquesta part temporal amb el d'Antònia Marimón, la qual romangué a la Pobla just després dels tres primers crims. D'aquesta manera, a partir de l'estudi de les declaracions, les corroboracions i les investigacions més fidedignes, es pogué concretar de manera precisa els moviments a partir de les quatre de la tarda d'aquell dissabte 19 de maig de 1928.

El matí d'aquell dia, l'Antònia va parlar amb Josep Marimón, com altres cops feia, quan passà per davant de la casa d'ell, situada just al costat de la torre de Ferran i se'l trobà ajagut damunt un matalàs. Li digué que havia de fer alguna cosa, treballar algun cop o ajudar una mica més. I fou tot, no parlaren més. No notà cap diferència respecte d'altres dies en el comportament d'en Josep.

Després de la migdiada, cap a les quatre de la tarda, l'Antònia marxà a treballar al tros i va deixar la seva filla Teresa jugant amb els nens Miquel Torres i Carme Rabadà. Cap a un quart de sis, tornà i es creuà amb en Marimón, que portava una destrala a la mà, cosa que li estranyà molt. Es preguntà per què la devia necessitar.

Abans, just en arribar al poble, allà on havia deixat els nens, cridà la seva filla. Aquesta li contestà que ja hi anava. Passaren uns instants. L'Antònia, estranyada per la tardança de la nena, ja que aquesta sempre solia acudir amb rapidesa, la cridà un segon cop.

La nena no hi anà perquè estava amb en Marimón i els altres dos nens a la pallissa, propietat d'en Ramon Roca, situada al final del carrer i del poble. Es trobaven allí atrets per la proposta prèviament rebuda de veure caçar colomins que els hi féu l'assassí, el qual no tingué miraments per matar-los a cops de destrala i amb la culata de l'escopeta. Els destrossà el cap i després els cobrí de palla i sortí de la pallissa seguint la direcció del carrer.

En Marimón, després, cometé tres atrocitats més. S'enfilà carrer amunt i va veure Rosa Aloi, que cosia al replà de l'escala de casa seva. A l'entrada de la casa, hi havia la nena Ramona Rabadà Trilla, llavors ferí greument a cops de destrala la dona; la nena, aterrada i presa del pànic, intentà fugir en direcció a la pallissa, però en Marimón tardà poc a atrapar-la i seguidament l'occió amb la destrala. Foren minuts sagnants, en els quals també sembla possible que l'assassí tornés a pujar el carrer i s'aturés a la casa de Francesca Canela, la qual estava donant de menjar als animals en aquells moments, aliena a tot i la matés d'un tret. Tot seguit, en Marimón anà altra vegada carrer amunt, on es trobà amb Antònia Marimón que, en haver-lo vist, cridà la seva filla per segona vegada.

Alguna cosa no anava bé, pensà Antònia Marimón en veure el Josep amb la destrala i l'escopeta i no sentir cap més resposta de la filla, quan la va tornar a cridar. Es preocupà per

la tardança de la nena i anà a buscar-la. Es dirigí a casa de la seva cosina, Marina Roca a preguntar si sabia on era la quitxalla que jugava amb la seva filla i esbrinar si passava res. La cosina no en sabia res. Gairebé acte seguit, aparegué en Marimón, que havia anat cap a la casa i els digué que a la pallissa havia vist dos coloms i que els hauria pogut matar si no l'haguessin molestat i que havia deixat els nens allí cuidant dels coloms. Seguidament, demanà una escopeta a la seva cosina, la del marit. L'Antònia li digué que les deixés tranquil·les, que anaven a veure si els nens estaven bé. En Marimón no va fer cas de l'advertència i anà a buscar l'escopeta. Les dones emprengueren camí en direcció a la pallissa amb la intenció de trobar els nens. Durant el trajecte, es creuaren amb un noi, a qui varen demanar que les ajudés a buscar els infants.

Al mateix temps i un cop en Marimón va aconseguir la nova escopeta, sortí altra vegada al carrer. Veí com arribaven pel camí els nens Ramon Canela, Josep Rabadà i la seva germana Carme Rabadà, que venien de l'escola. Els convidà també a caçar coloms. Els nens hi varen accedir i l'acompanyaren a la pallissa de Ramon Rabadà. En Marimón no s'adonà que, poc abans que els altres, havia arribat al poble el noi Josep Torres Vilaró i s'havia trobat amb la Marina i l'Antònia, les quals li digueren que busqués els nois, cosa que va fer.

En Marimón matà els seus acompanyants de la mateixa manera que ho havia fet amb els altres, a cops de destrial i culata. També els cobrí de palla. Sortí de la pallissa i s'adonà que un noi l'havia vist i s'escapava. Li disparà un tret mortal per l'esquena.

El tret va ser escoltat des de l'altra punta de carrer, on estaven les dones que havien descobert els cossos dels nens semienterrats i plens de sang, un dels quals era la Teresa, la filla de l'Antònia. Preses pel pànic en comprendre què estava passant, sortiren corrents, esparverades i completament desorientades. Amb la intenció d'avisar l'altra gent, entraren a la casa de Rosa Aloi i trobaren l'horrorosa situació de la dona greument ferida, banyada en sang, i la nena morta gairebé al costat. Sortiren aterrades i preocupades per la padrina de la Marina, entraren a casa seva i també la trobaren morta.

En el transcurs de les macabres descobertes, en Marimón anà altra vegada a casa seva a buscar més cartutxos i des d'allà escoltà els crits i plors de les dues dones. Va treure cos i escopeta per la finestra i disparà contra Marina Roca, a qui provocà ferides molt greus a la cara i el tòrax; després disparà contra la seva cosina, que quedà amb la galta destrossada i va perdre alguns dits de la mà, quan intentava protegir-se el cap. Després, l'assassí tornà a casa seva i agafà la muda de roba interior que s'havia preparat, a més de menjar i una ampolla de vi. Estava disposat a fugir.

Els trets varen alertar els homes i les dones que seguien treballant als camps, totalment aliens al que estava succeint, però encara trigaren a arribar. Aquesta estona va ser suficient perquè en Marimón sortís tranquil·lament del poble i, fins i tot, s'aturés a disparar una vella i un nadó que s'havia deixat a la seva esquena, fins a amagar-se.

La vella i el nadó, però, s'havien pogut refugiar a temps i en Marimón errà els trets, cosa que els salvà d'una mort gairebé segura, aquesta vella era l'àvia Rabadà i el nadó era la seva néta.

Marimón es reclogué en una petita carbonera que hi havia en un dels marges d'un camp agrícola propietat de la seva família, potser després de veure's encerclat per 300 homes el mateix

dissabte 19 i per uns dos mil durant els dies següents, per la qual cosa s'adonà de la impossibilitat de fugir enlloc. El cas és que restà invisible durant gairebé deu dies, gràcies a l'abrupte terreny i la gran alçada que tenien els camps de blat, en una primavera de collites excepcionals. S'alimentà d'allò que va poder, principalment de fruits secs. Podria ser que observés tots els moviments que es produïen a la Pobla, àdhuc els enterraments de les seves víctimes.

Però, com no podia ser d'una altra manera, perseguit per uns individus assedegats de revenja i tal volta un xic atemorits de trobar-se amb el boig homicida cara a cara, no podia mantenir-se ocult gaire temps.

El diumenge 29, cap a les set del matí, en Marimón, a causa del cansament i la fatiga d'estar permanentment en alerta, s'endormiscà. Fou el moment en què els sometents, els quals ja el tenien mig localitzat, després de dies i dies de desesperada i angoixosa recerca, toparen amb ell. Sembla ser que el cap li cridà l'alto, a la qual cosa en Marimón respongué «Què hi ha?», i acte seguit intentà agafar l'escopeta. Però no tingué temps. Josep Civit, cap de la colla de sometents que l'havia trobat, li disparà un tret al cap, que se li incrustà per l'ull esquerre i li produí la mort instantània.

Li realitzaren un registre *post mortem* i li trobaren una ampolla amb aigua, un mirall de mà, una participació de cinc rals de loteria de Nadal de l'any 1927, una fulla de navalla d'afaitar i alguns cartutxos d'escopeta. Al seu costat hi havia una escopeta de sistema central de fabricació espanyola, municions de pistola i un mocador de dol. Tenia ametllons a les butxaques dels pantalons i de l'americana.

A l'escopeta, hi havia lligats uns cordills per la part dels gallets, circumstància que va fer pensar que en Marimón pensava suïcidar-se si es trobava en una situació compromesa.

Un cop fou avisat el jutge instructor del sumari, aquest es presentà al lloc on morí el criminal i ordenà el trasllat del cadàver al cementiri de Passanant. Allí se li va fer l'autòpsia i posteriorment el jutjat autoritzà el seu enterrament, abans, però, s'havia realitzat una roda de reconeixement del cos prèvia a la seva identificació. Tothom concordà que era en Marimón. Molts d'aquests participants varen voler demostrar la seva ira intentant linxar el cadàver, cosa que motivà la intervenció de la Guàrdia Civil.

* Aquest treball és el resum d'un altre més extens aparegut a la revista cultural de l'Urgell, *Urtx* (Tàrraga), núm. 25, d'abril de 2011 (disponible a RACO), per bé que en aquest s'hi aporta alguna dada nova, aconseguida posteriorment a la investigació, no inclosa en l'article original.

Nota de l'editor:

L'impacte d'aquests tràgics fets fou de tal magnitud que, des del succés fins la captura de l'assassí, a Montblanc se suspengueren les classes a les escoles, doncs el pànic s'havia estès per la població i la temença que Marimón, en fer-se escàpol, arribés fins aquí, provocà aquesta mesura de precaució.

Notes

- 1.- Guiu SANTFELIU I ROCHET (2009), *Origen Històric de les Comarques Catalanes*, Col·lecció *Cum Laude* Reconeixement a la investigació, Grup de Recerca de les Terres de Ponent, Verdú, p. 15 i 182. Els municipis de la zona de Comalats, tot i pertànyer administrativament a la comarca de la Conca de Barberà, en l'enquesta de 1931, efectuada per la Generalitat de Catalunya en un intent de dividir territorialment el país a partir de demarcacions administratives i deixar les comarques històriques, van dir en gran part que es consideraven de la Segarra.
- 2.- Considerat com el primer fotoperiodista *freelance* a Espanya i un dels pioners gràfics a Catalunya, Alessandro Merletti Quadria (Torí, 1860; Barcelona, 1843), estigué cobrint els esdeveniments per a una de les grans revistes gràfiques de l'època: *Nuevo Mundo*. És conegut aquest fotògraf d'origen torinès establert a Barcelona a inicis de segle per ser el que féu el seguiment fotogràfic de tot el procés contra el famós pedagog Francesc Ferrer i Guàrdia en els moments posteriors a la Setmana Tràgica de Barcelona de 1909. Encara que estava prohibit fotografiar el Consell de Guerra, Merletti ho aconseguí a través d'una càmera secreta de reduïdes dimensions que situà sota la seva corbata. Les imatges tingueren un ressò internacional que donà a conèixer el treball del seu autor.
- 3.- *The Argus*, Melbourne, 30 de maig de 1928, p. 19:
<http://newspapers.nla.gov.au/ndp/del/article/3946636?searchTerm=amok+killed>.
 En el cas de *The Times*, d'Anglaterra, en l'edició del 30 de maig fa un esment de la notícia a:
<http://archive.timesonline.co.uk/tol/archive/>.
- 4.- AHAT, Fons 6, 103, Passanant, Parròquia de Sant Jaume apòstol, capsa 12, *Libro de bautismos de la parroquia iglesia de Pasanant, 1879*, dates 4 del 7 de 1879 a 31 del 12 de 1923.
- 5.- *El Día de Cuenca. Diario independiente de la mañana* (Cuenca), 30 de maig de 1928, p. 4.
- 6.- *Diario de Reus*, (Reus), dimarts 22 de maig de 1928.
- 7.- *La Vanguardia*, 30 de maig de 1928, p. 25.
- 8.- *El País de Lérida*, (Lleida), dimecres 23 de maig de 1928, p. 3.
- 9.- *El Imparcial*, (Madrid) 19 de juny de 1928, p. 7.
- 10.- *Diario ABC*, (Madrid) dimarts 22 de maig, p. 38 i 39.
- 11.- *La Vanguardia*, (Barcelona) dimecres 23 de maig de 1928, p. 6.
- 12.- *El Imparcial* (Madrid), dijous 24 de maig de 1928, p. 7.
- 13.- *La Vanguardia*, (Barcelona) divendres 30 de novembre de 1928, p. 11.
- 14.- *Aires de la Conca* (Montblanc), dissabte 26 de maig de 1928, p. 2
- 15.- *La Vanguardia*, (Barcelona) divendres 30 de novembre de 1928, p. 11.
- 16.- *El Heraldo de Madrid. (Madrid) Diario independiente*, dimecres 23 de maig de 1928, p. 11.
- 17.- *El Siglo Futuro. Diario Católico* (Madrid), dimarts 22 de maig de 1928, p. 2.
- 18.- *El Imparcial*, (Madrid) 19 de juny de 1928, p. 7.
- 19.- *El Heraldo de Madrid. Diario independiente*, (Madrid) dimarts 22 de maig de 1928, p. 7.